

elections of the President of Ukraine, impeaches the president, declares war and peace, gives consent to the appointment of the Prime Minister of Ukraine, appoints or approves appointment of certain officials, appoints one-third of the Constitutional Court of Ukraine, elects judges for permanent terms, ratifies and denounces international treaties, and exercises certain control functions.

ЛІТЕРАТУРА

1. Копейчиков В. В. Правознавство : монографія / В. В. Копейчиков. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 752 с.
2. Конституція України. – К. : Велес, 2007. – 48 с.
3. Тимченко С. М. Новітня історія України : монографія / С. М. Тимченко, Ф. Г. Турченко. – К. : Генеза, 2001. – 401 с.
4. V. Karaban English-Ukrainian / Ukrainian-English Law Dictionary. – Vinnytsia, 2004. – 1085 p.
5. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.
6. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://en.wikipedia.org>.

Юлія Логвиненко

*студентка психолого-педагогічного факультету
Полтавського державного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка*

ЕТАПИ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ ДИТИНИ

Мовлення – одна з найбільш складних і важливих психічних функцій людини. У психології мовленням називають процеси вербального спілкування – говоріння, слухання, читання, письма. Згідно даного визначення мовлення не можна прирівнювати тільки до говоріння. Мовлення – це і читання книжки, і написання листа рідним. Навіть, роздуми наодинці з собою – це також мовлення, яке називають внутрішнім.

Уявімо ситуацію: людина повністю втрачає мовлення. Вона одразу ніби опиняється в чужій, незнайомій країні. Вона нікого не розуміє і ніхто з оточуючих не розуміє її. Вона стає цілком безпорадною, ні прочитати, а ні написати що-небудь вона теж не може. Така людина втрачає можливість реалізувати одну з найважливіших своїх потреб – потребу у спілкуванні, в обміні інформацією. Знання, які людство тисячоріччями накопичувало, зберігало і передавало, переважно за допомогою мови та мовлення (у тому числі і в друкованому вигляді), також стають недоступними. Отже, така людина позбавлена можливості навчатися і навіть мислити, позаяк для мислення ми ви-

користуємо поняття, які виражаються саме за допомогою мови. Без мовлення життя в суспільстві стає обмеженим, неповноцінним.

Ось чому потреба своєчасного виявлення, попередження і подолання порушення мовлення, особливо у дітей, є надзвичайно важливою для цілої низки наук – медицини, психології, педагогіки, лінгвістики тощо. Існує й окрема галузь науки, яка вивчає порушення мовленнєвого розвитку – логопедія. Це психолого-педагогічна наука, яка за допомогою спеціальних методів вивчає проблеми виявлення (діагностики), попередження і виправлення (корекції) порушень мовлення як у дітей, так і в дорослих.

Саме логопедичні заняття допомагають правильно оцінити мовленнєвий розвиток дитини, вчасно звернути увагу на можливі проблеми, щоб не втратити дорогоцінний час для якнайшвидшого їх подолання.

Як же відбувається формування мовлення у дитини? Новонароджене маля “звертається” до дорослих лише за допомогою крику, який і виражає його потреби у їжі, сигналізує про біль тощо.

Проте вже в 1–1,5 місяці у дитини з’являється потреба в емоційному спілкуванні з дорослими: коли малюк бачить перед собою обличчя мами, він затихає, усміхається. Саме зосередження на обличчі мовця забезпечує найбільш сприятливі умови для сприймання мовлення і для його засвоєння самою дитиною. Якраз у цей період у дитини з’являється агукування. У ньому виражається потреба дитини самій подавати голосові сигнали.

Між 4 і 6 місяцями дитина починає “відповідати” лепетом на звернене до неї мовлення дорослого. Лепет відрізняється від агукування тим, що звуки, з яких він складається, є більш стабільними, чіткими і відображають звуковий склад рідної мови. Дитина поєднує приголосні звуки з голосними, вимовляючи при цьому цілі низки складів.

Уже в 8–9 місяців малюк може повторювати за дорослими окремі склади і навіть невеликі слова [2, с. 15]. Дорослим слід пам’ятати, що регулярне мовленнєве спілкування з дитиною в цей період є необхідною та обов’язковою умовою для розвитку її мовлення.

За нормативними показниками в рік дитина має говорити до 10 слів, які вона чітко співвідносить з певними предметами або явищами, розуміти назви добре знайомих предметів, явищ [1, с. 43].

У період від 1 року до 2 років розвиток мовлення проходить нерівномірно. До 1 року і 8 місяців кількість слів, які говорить дитина, збільшується досить повільно. У середньому в цей період дитина говорить до 40 слів. За своїм складом це переважно іменники, що позначають знайомі предмети побуту, іграшки, родичів, частини обличчя (очі,

носик, вушка) та тіла (руки, ноги, голова), деяких домашніх тварин, продукти харчування, прості дії. У звуковому відношенні ці слова далеко не завжди відповідають мовним нормам [2, с. 15].

Діти дуже схильні до наслідування, тому розмовляючи з ними, важливо, щоб дорослі не спотворювали вимову звуків – так зване “сюсюкання”, оскільки це провокує неправильне формування уявлень дитини про звуки рідної мови [1, с. 44].

З одного року 8 місяців до 2 років у розвитку мовлення дитини відбуваються значні зміни. Саме в цей час завершує формування мовленнєвий слух. Це свідчить про те, що дитина може розрізнявати на слух всі звуки рідної мови. Саме на основі такого розрізнення стає можливим швидке і точне запам’ятовування слів. Ця зміна одразу позначається на зростанні словника дитини. Вже у 2 роки здорова дитина вимовляє близько 100 слів.

З 2 років починається період активного формування власного мовлення дитини. Приблизно з 2 років 6 місяців у мовленні дітей з’являються багатослівні речення. Спочатку у них спостерігається багато помилок граматичного оформлення слів. Однак вже до 3 років діти практично повністю засвоюють систему відмінкових і родових закінчень [2, с. 16].

Позбавлення дитини у цей віковий період нормального спілкування з дорослими та звуження їх мовленнєвого спілкування одноманітними побутовими ситуаціями призводить до виникнення недорозвитку мовлення, який згодом складно виправити [1, с. 45].

У 3 роки мовлення здорової дитини є достатньо розгорнуте, вона вільно спілкується з дорослими, активно задає запитання та відповідає на запитання інших людей, може розповісти за допомогою дорослого знайому казку чи віршик.

У період від 3 до 5 років мовлення дітей відбувається дуже стрімко усі сторони мовлення в цей період відшліфовуються і вдосконалюються. Поступово діти оволодівають правильною звуковимовою, і в 4–5 за нормативними показниками дитина має правильно вимовляти усі звуки рідної мови та уміти сказати самостійно чи повторити слова зі складною складовою структурою (4–5 складів і слова зі збігом приголосних) [2, с. 17].

Порушення звуковимови у дітей, яким виповнилося 5 років вважаються патологічними й у більшості випадків виправити їх можна лише за допомогою логопеда. Невиправлені помилки можуть закріпитися і залишитися у дитини на все життя. Вони не тільки ускладнюють спілкування дитини, а й негативно впливають на засвоєння письма та читання [1, с. 46].

У період від 5 до 7 років мовлення дитини вже повністю сформоване. Її словниковий запас багатий на слова, які належать до різних частин мови. Мовлення дітей розгорнуте, переважають поширені речення. У цей період закладаються підвалини оволодіння письмом. Багато дітей вже вміють читати і викладати з розрізної азбуки слова і навіть цілі речення [2, с. 19]. Таким чином відбувається розвиток мовлення дитини упродовж дошкільного віку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Діти з особливими потребами: поради батькам / [В. І. Бондар, В. І. Берзін, Л. В. Борщевська та інші] : за ред. : В. І. Бондаря, В. В. Засенка. – К. : Наук. світ, 2004.
2. Сенсорні і мовленнєві системи та їхні порушення : навч. посіб. [для студентів спеціальності 6.010100 – “Дефектологія”] / укл. О. І. Березан. – Полтава : РА “Бойко”, 2007.

Аліна Марченко

*студентка фізико-математичного факультету
Полтавського державного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка*

FAIRY TALE – THE MOST ENIGMATIC GENRE OF THE WORLD LITERATURE

Fairy tale takes an unalienable part of life of any person. We were told a great number of fairy tales in our childhood, which helped us to understand the world and to disclose the relationships between people. But hardly anybody ever pondered over its origin and peculiarities.

The result of analysis different literary sources makes it possible for us to suggest working definition of a basic term. So, a fairy tale is a fictional story that may feature folklore characters such as fairies, goblins, elves, trolls, giants, and talking animals, often involving a far-fetched sequence of events.

Fairy tales are found in oral folk tales and in literary form. The history of the fairy tale is particularly difficult to trace, because only the literary forms can survive. Still, the evidence of literary works at least indicates that fairy tales have existed for thousands of years, although not perhaps recognized as a genre; the name “fairy tale” was first ascribed to them by Madame d’Aulnoy. Literary fairy tales are found over the centuries all over the world, and when they collected them, folklorists found fairy tales in every culture. Fairy tales, and works derived from fairy tales, are still written today [3, p. 65–72].

Literary tales continue the traditions of folk tales, but develop the genre further. Since, a folk tale is a story which has been handed down from person to person from generations and generations. Therefore, one